

ΤΖΟΡΤΖ ΠΕΛΕΚΑΝΟΣ

«Ο κόσμος αυτή τη στιγμή έχει αναποδογυρίσει»

ΑΠΟ ΤΗ
ΜΑΡΙΑΕΝΑ ΑΣΤΡΑΠΕΛΛΟΥ

Είναι επίσημο. Αν επανεκλεγεί ο Τραμπ για να συνεχίσει να ταλαιπωρεί τους αμερικανούς πολίτες, ο Τζορτζ Πελεκάνος θα έρθει να μείνει επ' αόριστον στην Ελλάδα. «Δεν πιστεύω ότι θα συμβεί αυτό, αλλά βέβαια έτσι λέγαμε και την προηγούμενη φορά» θα πει με τον χαρακτηριστικό λακωνικό του τρόπο (είναι δύσκολο να αποφύγεις το αναμενόμενο λογοπαίγνιο, δεδομένου ότι έλκει την καταγωγή του από τον συγκεκριμένο νομό της Ελλάδας). Ας παρηγορηθούμε ότι θα τον δούμε στη διάρκεια κάποιου σύντομου ταξιδιού του στη χώρα, το οποίο υπόσχεται ότι θα κάνει κάποια στιγμή, καθώς έχει πολλά μέτωπα ανοιχτά στην Αμερική. Το κατά γενική ομολογία ιδιαίτερα επιτυχημένο «The Deuce», η σειρά του HBO για τη βιομηχανία ταινιών πορνό στα 70s με πρωταγωνιστές τον Τζέιμς Φράνκο και την Μάγκι Γκίλενχαλ, αποτελεί πλέον παρελθόν έπειτα από τρεις κύκλους (2017-2019), αλλά ο 63χρονος Τζορτζ Πελεκάνος ετοιμάζεται για νέες τηλεοπτικές περιπέτειες. Στο μεταξύ, πρόσφατα κυκλοφόρησε στα ελληνικά «Ο άντρας που επέστρεψε» (εκδόσεις Πατάκη), το τελευταίο του βιβλίο για το οποίο άντλησε υλικό από τις επισκέψεις του σε σωφρονιστικά ιδρύματα όπου συμμετέχει σε λέσχες φιλιαναγωγίας τα τελευταία είκοσι χρόνια. Είναι ένας τρόπος να κάνει «το καλό», όπως το προσδιορίζει ο ίδιος, αλλά και για να βρίσκει τροφή για τα βιβλία του, όπως παραδέχεται με την αρρενωπή ειλικρίνεια που τον χαρακτηρίζει. Μια συζήτηση άλλωστε που άκουσε στη φυλακή έχει μεταφερθεί «αυτολεξεί» στο πρώτο κεφάλαιο του βιβλίου.

Τι σας γούπευσε στον χαρακτήρα της βιβλιοθηκάρου που γνωρίσατε στη διάρκεια των επισκέψεών σας σε σωφρονιστικό κατάστημα, ώστε να αποφασίσετε να βασίσετε τον χαρακτήρα της πρωταγωνίστριας του βιβλίου σας πάνω της;

Ο αμερικανός σαρ του νουάρ της Ανατολικής Ακτής μιλάει για τη δύναμη των βιβλίων πίσω από τα κάγκελα ή εν μέσω πανδημίας και κοινωνικών αναταραχών και διατηρεί ανοιχτούς λογαριασμούς με τη συγγραφή, με την τηλεόραση και βεβαίως με την Ελλάδα.

«Σκέφτηκα ότι με ενέπνεε ως άνθρωπος γιατί είναι μια πολύ έξυπνη γυναίκα η οποία θα μπορούσε να κάνει πράγματα που θα της απέφεραν πολύ περισσότερα χρήματα, μιας και η συγκεκριμένη δουλειά δεν πληρώνεται καλά, όμως εκείνη την επιλέγει γιατί έτσι προσφέρει στην κοινωνία. Με ενδιαφέρουν αυτού του είδους οι άνθρωποι γιατί πιστεύω ότι είναι καλύτεροι από μένα. Κοίτα, δουλεύω στην τηλεόραση, εκδίδω τα βιβλία μου και πληρώνομαι πολύ καλά. Δεν έχω το δικό της θάρρος γιατί θα μπορούσα να είμαι κι εγώ ένας δάσκαλος και να συνεισφέρω με έναν αντίστοιχο τρόπο, όμως μου αρέσει να βγάζω και λεφτά. Οπότε τελικά είχα την ιδέα να γράψω ένα μυθιστόρημα από την οπτική δύο ανθρώπων, μιας γυναίκας σαν κι αυτήν και ενός τύπου, κατάδικου, ο οποίος ερωτεύεται το διάβασμα χάρη σε εκείνη και αλλάζει η ζωή του».

Οι αποφάσεις που παίρνει προς το τέλος του βιβλίου είναι σαφέστατα επηρεασμένες από τα βιβλία που διαβάζει. Υπό μία έννοια το διάβασμα μεταβάλλει την αντίληψή του περί ηθικής. Μπορεί να συμβεί κάτι τέτοιο μέσα από τα βιβλία;

«Ναι, το πιστεύω. Δείτε τον Τζον Στάινμπεκ. Αλλάξε τον κόσμο μέσα από τα βιβλία του. “Τα σταφύλια της οργής” ήταν ένα πολύ δημοφιλές βιβλίο όταν κυκλοφόρησε στη διάρκεια της Μεγάλης Υφεσης και βοήθησε τους ανθρώπους να δουν υπό άλλο φως τους λιγότερο προνομιούχους συνανθρώπους τους. Βιβλία σαν κι αυτά άλλαξαν τον κόσμο, κάτι που πιστεύω μπορεί να συμβεί με κείμενα που γρά-

φονται από τους κατάλληλους ανθρώπους, το είδος του καλλιτέχνη που παθιάζεται με αυτά τα θέματα. Νομίζω ότι ο κόσμος αυτή τη στιγμή έχει αναποδογυρίσει, t's anaroda, και πιστεύω ότι η τέχνη θα μας βοηθήσει. Διαχρονικά, σε κρίσιμες και δύσκολες εποχές όπως η περίοδος της Υφεσης, ή μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, για παράδειγμα, πάντα ανθούσαν οι τέχνες και οι καλλιτέχνες. Γιατί αποπειρώνται να ερμηνεύσουν όσα βιώνει ο κόσμος και αλλάζουν τα πράγματα με θετικό τρόπο».

Από την εμπειρία σας, έχουν αλλάξει μέσα από το διάβασμα άνθρωποι που έχουν καταδικαστεί για βίβια εγκλήματα;

«Θα σου πω αυτό που έμαθα από ένα πρόγραμμα φιλιαναγωγίας σε αναστομωτήρια στην Ουάσιγκτον: τα οποία προορίζονται για νεαρούς που έχουν καταδικαστεί για πολύ σοβαρά εγκλήματα, ακόμα και για φόνο. Πολλοί από αυτούς όταν μπήκαν στη φυλακή ήταν υπερκινητικοί, όπως ήμουν κι εγώ στην ηλικία τους, δεν θέλουν κανέναν να τους λείπει να κάνουν. Μπαίνουν στο πρόγραμμα, αρχίζουν να διαβάζουν και χωρίς να θέλω να πω ότι όλοι τους αναμορφώνονται, έχω δει πολλούς να αλλάζουν τον τρόπο με τον οποίο βλέπουν τη ζωή τους από τη στιγμή που έρχονται σε επαφή με βιβλία. Τα βιβλία είναι ένας τρόπος να βγαίνουν από το “κλουβί” στο οποίο βρίσκονται. Νιώθω ότι κάτι αντίστοιχο συμβαίνει και με τους πολίτες. Αισθανόμαστε όλοι παγιδευμένοι αυτή τη στιγμή, είμαστε σε lockdown και έχω διαβάσει πιο πολλά βιβλία από ποτέ, 2-3 την εβδομάδα. Ενα βιβλίο μπορεί

να με βγάλει από αυτή την αγωνιώδη κατάσταση που βιώνουμε. Την πανδημία, τη δημοκρατία μας που βρίσκεται υπό απειλή, τον ρατσισμό και τις βίαιες κινητοποιήσεις».

Εσείς λέγατε συχνά σε συνεντεύξεις σας ότι σταδιακά ο ρατσισμός θα εξαφανιζόταν όταν η γενιά σας, όπως και οι προηγούμενες, δεν θα υπήρχαν πια...

«Ναι, το έχω πει πολλές φορές. Όμως ο ρατσισμός ζει και βασιλεύει στην Αμερική. Η μισή χώρα τον εκφράζει και η άλλη μισή τον βιώνει. Στη Σάρλοτσβιλ έβλεπες εικοσάρηδες να κρατάνε πυρσούς και να λένε: “Δεν θα μας εκτοπίσουν οι εβραίοι”. Οι γιοι μου είναι μαύροι και δεν μπορώ να σου πω πόσες φορές τους έχει σταματήσει η Αστυνομία, τους έχει βγάλει από το αυτοκίνητο και τους έχει στήσει στο καπό για σωματική έρευνα. Γιατί; Επειδή είναι μαύροι. Κοντεύουν να τριανταρτίσουν και ακόμα ανησυχώ όταν βγαίνουν τα βράδια. Πάντα τους λέω: “Μην αντισταθείτε, μπορεί να σας πυροβολήσουν. Δεν έχει νόημα να έχετε αντισταθεί όταν θα είστε νεκροί”. Όλα αυτά πρέπει να αλλάξουν και ο τρόπος για να συμβεί είναι μέσα από αυτές τις βίαιες διαδηλώσεις. Σε ορισμένους δεν αρέσει, αλλά τι να κάνουμε, δεν τους άρεσε ούτε το κίνημα για τα ανθρώπινα δικαιώματα τη δεκαετία του '60, αλλά κοίτα πόσα κατάφερε».

Πάντως, σε σχέση με αυτό που είπατε πριν περί συνεισφοράς στην κοινωνία, κι εσείς δεν προσπαθείτε να κάνετε κάτι αντίστοιχο με τους μεγάλους συγγραφείς, να έχει δηλαδή η δουλειά σας έναν αντίκτυπο στην κοινωνία; Ιδίως με αυτό το βιβλίο, στο οποίο στην ουσία «εξανθρωπίζετε» τους τροφίμους των φυλακών.

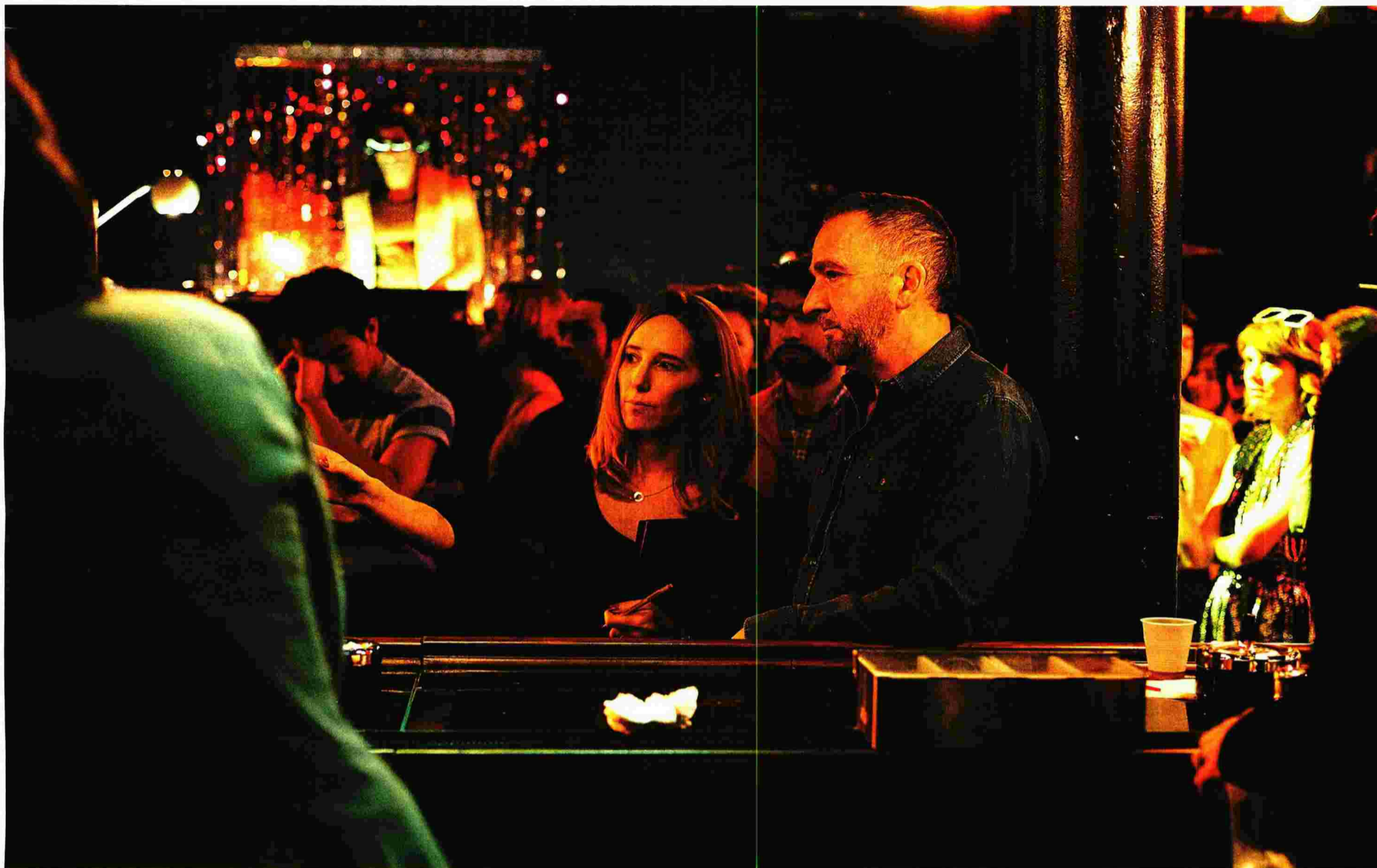
«Ναι, προσπαθώ να το κάνω αυτό. Είχα τρομερές εμπειρίες με αυτούς τους ανθρώπους, άνδρες και γυναίκες που βρίσκονται πίσω από τα κάγκελα. Αγαπούν τα βιβλία και το να μιλάνε για τα βιβλία. Από την αρχή της καριέρας μου γράφω για την ικανότη-

Στο lockdown έχω διαβάσει πιο πολλά βιβλία από ποτέ, 2-3 την εβδομάδα. Ένα βιβλίο μπορεί να με βγάλει από αυτή την αγωνιώδη κατάσταση που βιώνουμε

Ο ελληνικής καταγωγής αμερικανός συγγραφέας Τζορτζ Πελεκάνος.

Συνέντευξη

τα των ανθρώπων να αλλάζουν. Επειτα, στην Αμερική έχουμε το υψηλότερο ποσοστό φυλακισμένων στον πολιτισμένο κόσμο. Γιατί στην ουσία πρόκειται για ιδιαίτερα προσοδοφόρα business. Οι φυλακές έχουν ιδιωτικοποιηθεί και βγαίνει πολύ χρήμα με το να κλειδώνεις κόσμο σε κελιά. Ομως δεν υπάρχει λόγος να φυλακίζονται άνθρωποι που δεν έχουν διαπράξει σοβαρά αδικήματα. Άνθρωποι που συναντώ στις φυλακές είναι παραβάτες κατ' εξακολούθηση. Βγαίνουν από τη φυλακή, βρίσκονται υπό επιτήρηση, αν τυχόν βρουν μαριχουάνα πάνω τους ξαναμπαίνουν φυλακή. Έτσι λειτουργούν τα πράγματα εδώ. Υστερα, όταν έχεις μητρώο είναι δύσκολο να βρεις δουλειά. Είναι ένας φαύλος κύκλος. Εάν έγραφα αυτό το βιβλίο στην αρχή της καριέρας μου ίσως να τελείωνα αλλιώς. Αλλά ήθελα να δώσω μια ευκαιρία στον ήρωά μου. Είναι απλώς ένας τύπος και τελικά κινείται προς την κατάλληλη κατεύθυνση».

Ποιον αντίκτυπο πιστεύετε ότι θα έχει η σειρά «The Deuce» πν οποία δημιουργήσατε πρόσφατα μαζί με τον Ντέιβιντ Σάιμον;
 «Μια βασική θεματική της σειράς η οποία δεν αναδεικνύεται συχνά είναι ότι μιλάει για τη θέση της γυναίκας στον χώρο εργασίας. Γιατί είτε πρόκειται για ένα γραφείο είτε για το σετ όπου γυρίζεται μια ταινία πορνογραφικού περιεχομένου, σπιδήποτε κι αν κάνουν οι γυναίκες βρίσκονται πάντα στο χαμηλότερο σκαλί της εργασιακής κλίμακας. Αυτό που συνέβη και δεν είχαμε προβλέψει ήταν ότι όταν γυρίζαμε την πρώτη σεζόν ξέσπασε το κίνημα “Me Too”, οπότε κατέστησε τη σειρά

«**Διαχρονικά, σε κρίσιμες και δύσκολες εποχές όπως η περίοδος της Υφεσης, ή μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, για παράδειγμα, πάντα ανθούσαν οι τέχνες και οι καλλιτέχνες. Γιατί αποπειρώνται να ερμηνεύσουν όσα βιώνει ο κόσμος και αλλάζουν τα πράγματα με θετικό τρόπο**»

αυτομάτως επίκαιρη μιας και γι' αυτό γράφαμε, για την εκμετάλλευση των γυναικών. Προσλάβαμε πάρα πολλές γυναίκες σε όλα τα επίπεδα της παραγωγής, πολύ περισσότερες απ' ό,τι συναντά κανείς σε όλες τις υπόλοιπες τηλεοπτικές σειρές. Ο Ντέιβιντ αισθανόταν ότι το χρειαζόμαστε ως δύο μεσήλικι λευκοί τύποι που είμαστε, καταδικασμένοι να πούμε την ιστορία υπό ανδρική οπτική. Η σειρά υπήρξε δημοφιλής και ελπίζω να αποκτήσει τον σεβασμό που της αξίζει στην πορεία, όπως συνέβη και με το “The Wire”. Ο κόσμος δεν συνειδητοποιεί ότι ακόμα και αυτή η σειρά όταν προβλήθηκε την πρώτη φορά είχε χαμηλή θεαματικότητα και το HBO ήθελε κάθε χρόνο να τη σταματήσει. Επρεπε να παλέψουμε γι' αυτήν. Όταν άρχισε να κυκλοφορεί στον κόσμο,

● **Επάνω:** Στο μπαρ του Βίνσεντ (Τζέιμς Φράνκο), του πρωταγωνιστή της σειράς «The Deuce», όπου ο Πελεκάνος (δεξιά) ήταν συν-σεναριογράφος και εκτελεστικός παραγωγός. **Αριστερά:** Ορισμένοι από τους ήρωες του εμβληματικού «The Wire», που ανήκει δικαιοματικά στο πάνθεον των καλύτερων τηλεοπτικών σειρών (ο Πελεκάνος έχει υπογράψει κάποια από τα επεισόδιά της, ενώ εκτέλεσε και χρέη παραγωγού).

απέκτησε φήμη και τελικά έγινε το “The Wire”».

Ετοιμάζετε κάποια νέα σειρά αυτόν τον καιρό;

«Το HBO με κάλεσε να γράψω μια μίνι σειρά για μια ομάδα αστυνομικών στη Βαλτιμόρη, τη λεγόμενη Gun Trace Task Force, οι οποίοι ήταν εγκληματίες, έκλεβαν από εμπόρους ναρκωτικών αλλά πιάστηκαν και πήγαν όλοι τους φυλακή εκτός από έναν από αυτούς ο οποίος αυτοκτόνησε μία ημέρα προτού καταθέςει. Αμέσως σκέφτηκα: “Ας φέρω τους τύπους με τους οποίους συνεργάστηκα στο “The Wire”, τον Ντέιβιντ Σάιμον, τον Εντ Μπερνς και τον Μπιλ Ζόρτζι”. Θα το κάνουμε όλοι μαζί. Δεν γυρίζεται τίποτα αυτή την εποχή, ελπίζω να μπορέσουμε να ξεκινήσουμε προς το τέλος του χρόνου».

